

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhuse/adresse	Tel: 78 47 40 00
Poastaboksa/postboks 3	Org.nr: 974 760 347
9735 Kárášjohka/Karasjok	váldde oktavuoda/ta kontakt
Áššemeannudeadji	Anna Kristine Skum Hætta
saksbehandler	
Tel:	+47 78 48 42 57

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

ÁŠŠI/SAK
21/3337 - 4

MIN ČUJ./VÁR REF.
21/30491

DIN ČUJ./DERES REF.

BEAIVI/DATO
30.09.2021

Sametingets høringsuttalelse til Storberget-utvalgets rapport "Du er henta!"

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 28.06.21 om Storberget-utvalgets rapport «Du er henta!» og deres ønske om synspunkter og innspill til rapporten og forslag til fremtidig finansieringsordning.

Sametingets barnehagepolitikk har som hovedmål å sikre at samiske barn møter et oppvekstilbud som tar utgangspunkt i, og videreformidler, bevarer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv. Sametinget er opptatt av samiske barns beste, at samiske barn får et godt og trygt samiskspråklig barnehage tilbud. Sametinget er også opptatt av at samiske foreldre skal ha mulighet til å velge samiskspråklig barnehage tilbud, av god kvalitet, til sine barn der de bor. Dette er Sametingets utgangspunkt til høringsuttalelse til Storberget-utvalgets rapport "Du er henta".

Den samiske barnehagesektoren består i dag av 32 samiske barnehager i Norge. Av disse er 11 barnehager private, noe som utgjør ca 35 % av samiske barnehager i Norge. Ut ifra et majoritetsperspektiv er disse tallene små, men i fra et minoritetsperspektiv og fra det samiske ståstedet ansees dette som et stort antall barnehager, og berører et stort antall samiske barn.

Samiske barn som urfolks barn har et særlig vern gjennom norsk lov og internasjonale konvensjoner til å ivareta sitt språk og sin kultur. Sametinget mener at en ny finansieringsordning må ivareta samiske barns rettigheter på en slik måte at den sikrer private samiske barnehager forutsigbarhet og grunnlag for styrking og utvikling av samisk språk og kultur. Vi registrerer blant annet at kommunen skal få myndighet til å avgjøre hvilke private barnehager som skal få tilskudd, og til å redusere antall barnehageplasser i private barnehager. Dette gjør Sametinget bekymret fordi at vi har de siste årene har erfart at mange av disse private barnehagene har, og har hatt, mange barn på ventelister hvert år. Noe som kan indikere at samiske private barnehager har det barnehage tilbudet som foreldrene ønsker og etterspør. Det viser også at mange kommuner ikke har et samiskspråklig barnehage tilbud som kan måle seg med kvaliteten i de private samiske barnehagene.

Sametinget mener Storberget-utvalgets forslag ikke er løsningen for de samiske private barnehagene. Samisk barns rettigheter må i såfall styrkes slik at samiske barn får individuell rett til samisk barnehageplass. Kommunenes plikt i barnehageloven om samisk barnehage tilbud må også styrkes, slik Språkutvalget foreslår i deres utredning NOU 2016:18 Hjertespråket om at kommunen skal ha plikt til å tilby samiskspråklig barnehage tilbud etter en sterk språkmodell til alle barn hvor foreldrene ønsker det. Barnehageloven må sikre at barn får et barnehage tilbud etter en sterk språkmodell og at ansatte i samiske barnehager behersker samisk språk. Funnene i NORCE (2020) sin underveisrapport Evaluering av implemetering av rammeplan for barnehagen, viser og understøtter også behovet for å forplikte kommunene/ barnehageeiere å ivareta samisk barns rettigheter i barnehagen.

Sametinget mener at det må å skapes bedre og mer tilpassede strukturer og systemer for finansieringsordningene slik at de ivaretar forutsigbarheten for samiske private barnehager og forebygge nedleggelse. En ordning som sikrer de samiske barnehagenes grunnlag for fortsatt drift der det daglige

arbeidet tar utgangspunkt fra samisk språk og tradisjonell kunnskap. Det er derfor behov for å gjøre en vurdering om det er noen andre enn kommunen som skal ha ansvaret for forvaltning av tilskuddet til samiske private barnehager. Strategi for barnehagekvalitet 2021-2030 Barnehager mot 2030 sier at Regjeringen er opptatt av at sektoren organiseres slik at potensialet som ligger i mangfoldet, blir utnyttet på en god måte. Strategien sier også at Regjeringen mener det er behov for å revidere og videreutvikle de nasjonale virkemidlene for systematisk arbeid med kvalitetsutvikling i lys av den utviklingen som har skjedd. Det er behov for å videreutvikle gode verktøy og ressurser som kan støtte barnehageeieres og barnehagenes lokale arbeid med kvalitetsutvikling. Virkemidlene må også møte behovene i barnehagetilbudet til samiske barn. Sametinget forventer derfor at fremtidig finansieringsordning ivaretar private samiske barnehagers drift.

Sametinget mener at det i forbindelse med finansiering av private barnehager må innføres en ordning for gratis samiske barnehageplasser. Dette fordi at det er et faktum at enkelte kommuner innen forvaltningsområdet for samisk språk har høyere barnefattigdom. I kjølvannet av krise innen primærnæringene er denne problemstillingen veldig viktig å fokusere på. Gjennomsnittsinntekten i enkelte av disse kommunene kan også ligge betydelig under medianinntekten for landet som gjennomsnitt. Derfor er forslaget til distriktsnæringsutvalget anbefalinger i NOU 2020: 5 «Det handler om Norge – bærekraft i hele landet» om at gratis barnehageplass er et tiltak som kan innføres for å kunne øke familieetablering og tilflytting til distriktskommuner, vel verdt en diskusjon. Hvis vi legger til grunn at det er 840 barn i barnehagetilbud i dag, så vil prislappen for et tiltak som dette ligge rundt 28,5 millioner hvis foreldrebetalingen omtrent er på 33.800 i året. De største utgiftene til barnehageplassen ligger allerede i overføringen fra stat til kommunene. Når det gjelder lule- og sørsamisk barnehageplass er et tilbud om gratis barnehageplass enda 4 mindre. Det vil være snakk om så lite som 2 millioner i året. Vi kan tenke oss at det kan være stor etterspørsel etter samisk barnehageplass hvis den var gjort gratis og det ikke var foreldrebetaling. Det ville medføre behov for enda flere samiske barnehagelærere. I dag er problemstillingen at mange studieplasser står tom.

Sametinget ber med bakgrunn i dette om konsultasjoner i etterkant av høringsfristen.

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

Lisbeth Eira
ossodatdirektevra/avdelingsdirektør

Anna Kristine Skum Hætta
fágajodiheaddji / fagleder

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:
Kunnskapsdepartementet Postboks 8119 DEP 0032 OSLO